

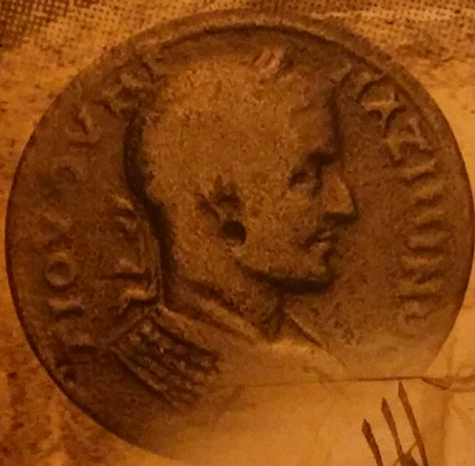
ODRYSES'TEN NİLÜFER'E
ULUSLARARASI NİLÜFER
SEMPOZYUMU

13-15 Kasım 2015 Nilüfer / Bursa / Türkiye

**NİLÜFER
BELEDİYESİ**

B U R S A

بفكره في سنة ١٢٠٢
١٢٠٢

[illegible]

Odryses'ten Nilüfer'e Uluslararası Nilüfer Sempozyumu
Nilüfer International Symposium 'From Odrysses to Nilüfer'

13-15 Kasım 2015 Nilüfer / Bursa / Türkiye

13-15 November 2015 Nilüfer / Bursa / Turkey

Editörler - Edited by

Mustafa Şahin • Sezai Sevim • Doğan Yavaş

Bursa Nilüfer Belediyesi • Bursa Nilüfer Municipality

KURULLAR/ COMMITTEES**Onursal Başkan / Honorary President**

Mustafa Bozbey

Bilim Kurulu - Scientific Committee

Prof. Dr. Mustafa Şahin

Prof. Dr. İ. Hakan Mert

Prof. Dr. Yusuf Oğuzoğlu

Doç. Dr. Derya Şahin

Doç. Dr. Necmi Karul

Yrd. Doç. Dr. Güven Gümgüm

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Bilir

Yrd. Doç. Dr. Oktay Dumankaya

Prof. Dr. Aziz Novruzlu - Azerbaycan

Doç. Dr. Cavid Qasimov - Azerbaycan

Dr. Filippo Battistoni İtalya - Almanya

Dr. Luigi Oliva - İtalya

Dr. Vildane Özkan - Bulgaristan

Eirini Kalogeropoulou - Yunanistan

Düzenleme Kurulu - Organizing Committee

Prof. Dr. Mustafa Şahin

Yrd. Doç. Dr. Doğan Yavaş

Yrd. Doç. Dr. Sezai Sevim

Güney Özkılınç

Nurgül Çetin

Evrin Gülay Köksal

Onur Ulutaş

Yayına Hazırlayan - Prepared for Publication by

Araş. Gör. Gonca Gülsefa

Nurgül Çetin

Eirini Kalogeropoulou

Evrin Gülay Köksal

Onur Ulutaş

Düzeltili - Editing

Nebiye Çavuş

Grafik Tasarım - Graphic Design

İlhan Öğrenç

ISBN

978-605-9897-21-1

Basım Yılı ve Yeri

Aralık 2016

Özyurt Matbaacılık

Zübeyde Hanım Mah. Büyük Sanayi 1. Cad.
Süzcün Sk. No: 9 İskitler / Altındağ / ANKARA

Bildiriler soyadı sırasına göre sıralanmıştır. Bu kitapta yayınlanan bildirilerdeki bilimsel içerik sorumluluğu yazarlarına aittir.

Papers have been alphabetically arranged according to authors' surnames. Responsibility for the scientific content of the papers published in this book belongs to their authors.

Bu kitap Nilüfer Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Tarih ve Turizm Bürosu tarafından yayına hazırlanmıştır. Bu kitabın tüm yayın hakları Nilüfer Belediyesi'ne aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

This book was prepared for publication by the Directorate of Cultural and Social Affairs of the Municipality of Nilüfer. All publishing rights are reserved to Nilüfer Municipality. Citation can be made with reference to the source.

İçindekiler - Table of Contents

15	Sempozyum Programı - Symposium Programme
20	Giriş - Introduction
23	Fuat Agalday - Özden Işık - Yrd. Doç. Dr. Oğuz Gündoğdu <i>Bursa ve Çevresinde Deprem Tehlikesi ve Nilüfer Belediyesi Depremi Önceden Belirleme Projesi / Earthquake Hazard in Bursa and its Environs and the Earthquake Prediction Project of the Municipality of Nilüfer</i>
43	Öğr. Gör. Dr. Vildane Özkan Ahmadian Dishkedouki <i>Bulgaristan'dan Kovulan Etnik Süpürme Mağdurlarının Gündelik Sessizliği: Göçmen Konutları ve Görükle Örneği / Everyday Silence of the Victims of 'Ethnic Sweeping' Forced Out of Bulgaria: The Example of Görükle and the Migrants' Houses</i>
71	Murat Akın - Okutman Elif Burcu Özkan <i>Badırğa Kybele'si ve Nilüfer'deki Kybele Kültü / Kybele Statue of Badırğa and the Cult of Kybele in Nilüfer</i>
97	Asiye Gözde Arı <i>Apollonia ad Rhyndakos'ta Apollon Kültü ve Adının Kökeni / The Cult of Apollo in Apollonia ad Rhyndakos and the Origin of the Name of the City</i>
109	Doç. Dr. Tülin Vural Aslan - Ece Hırka <i>Batıya Doğru Büyüyen Kent Bursa: 1960 Yılından Günümüze Çağdaş Konut Mimarisindeki Mekânsal Değişimler / Bursa, the City Expanding Towards the West: Spatial Changes in Contemporary Residential Architecture from 1960 until Today</i>
131	Yrd. Doç. Dr. Muharrem Aydın <i>Göç Olgusunun Kültürel ve Ekonomik Etkilerine Bir Örnek: Nilüfer İlçesi-Bursa / An Example of the Economic and Social Effects of the Phenomenon of Migration: the District of Nilüfer, Bursa</i>
145	Yrd. Doç. Dr. Yaşar Barut <i>Nilüfer'de Özel Eğitim (Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri) / Private Education in Nilüfer (Present Conditions, Problems and Solution Proposals)</i>
155	Dr. Filippo Battistoni <i>Nilüfer Bölgesinde Yazıt Buluntuları / Epigraphical Finds in the Nilüfer Region</i>

- 169 | **Yrd. Doç. Dr. Ahmet Bilir - Yrd. Doç. Dr. Oktay Dumankaya**
Apollonia ad Rhyndacum'tan Propontis'e / From Apollonia ad Rhyndacum to Propontis
- 191 | **Yrd. Doç. Dr. Seher Boykoy**
I. Dünya Savaşı'ndan Milli Mücadele'ye Vatan Savunmasında Bursalılar: Nilüfer Örneği / From World War I to the National Struggle: the People of Bursa in Defence of the Motherland: the Example of Nilüfer
- 205 | **Doç. Dr. Esra Büyükcangaz**
Uludağ Üniversitesi Hayvan Hastanesine Nilüfer İlçesinden Getirilen Kedi ve Köpeklerle Ait E.koli İzotlarının Virulens Genlerinin Araştırılması / Research on the Virulent Genes of E-coli Isolates Detected from Cats and Dogs Brought from the District of Nilüfer to the Veterinary Hospital of Uludağ University
- 211 | **Turhan Çalay**
Bursa-Nilüfer İlçesi Köylerinde Konuşulan Dil Özellikleri ve Halk Hekimliği (Çalı Mahallesi Örneği) / Vernacular Language Characteristics and Folk Medicine in the Villages of the District of Nilüfer, Bursa (the Example of Çalı Neighbourhood)
- 251 | **Prof. Dr. Cafer Çiftçi**
Sözlü Tarih Verileri Işığında Nilüfer İlçesi Köylerinde Kozacılık / Sericulture in the Villages of the District of Nilüfer in the Light of Oral History Data
- 263 | **Mustafa Uğur Ekmekçi - Faruk Yolsal**
Nilüfer ve Mahallelerinde 2015 Yılı Yüzey Araştırmasında Tespit Edilen Hellenistik ve Roma Dönemine Ait Taş Eserler / Stone Artefacts from the Hellenistic and Roman Periods Detected During the 2015 Survey Research in Nilüfer and its Neighbourhoods
- 291 | **Öğr. Gör. Gültekin Erdal**
Kültürünü Yaşatan Nilüfer Kent Logosu / Making its Culture Live: the Logo of the City of Nilüfer
- 305 | **Arş. Gör. Gonca Gülsefa - Arş. Gör. Hazal Çıtakoğlu**
2015 Yılı Nilüfer Yüzey Araştırmasında Tespit Edilen Klasik, Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri / Classical, Hellenistic and Roman Period Pottery which Were Found at Bursa-Nilüfer Survey Research in 2015
- 333 | **Doç. Dr. Güven Gümgüm**
Apollonia ad Rhyndacum (Gölyazı) Kentinde Değerlendirme Öncesi Tanıma Çalışmalarına Bir Örnek / An Exaple of Recognition Before Pre-assessment Work in the City of Apollonia ad Rhyndacum (Gölyazı)
- 345 | **Yrd. Doç. Dr. Oğuz Gündoğdu - Fuat Agalday - Özden Işık**
Afetlerde Erken Uyarı ve Havalimanları / Early Warning and Airports in Disasters

- 359 **Öğr. Gör. Filiz İnanan**
Nilüfer ve Mahalleleri Yüzey Araştırmalarında Ele Geçen Bizans ve Osmanlı Dönemi Seramik Buluntuları / Pottery Findings from the Byzantine and Ottoman Periods Detected During Survey Research in Nilüfer and its Neighbourhoods
- 383 **Ceren Kaçmaz**
Badırğa, Güngören ve İnegazi Köylerinin Halk Hekimliği ve İnanış Şekillerinin Değerlendirilmesi / An Appraisal of Forms of Folk Medicine and Folk Beliefs in the Villages of Badırğa, Güngören and İnegazi
- 401 **Arş. Gör. Yusuf Ziya Karaaslan**
93 Harbi Sonrası Kafkasya'dan Bursa'ya Kitleli Göç Hareketleri: Odunluk Örneği / Mass Migrant Movements from Caucasia to Bursa after the 1877-1878 Russo-Turkish War: the Case of Odunluk
- 417 **Eirini Kalogeropoulou**
Uluabat Gölü Kuzeyindeki Rum "Çoban Köylerinin" Demografik Yapısı ve Ekonomisi (19. yy. ortasında) / Demographic and Economic Structure of the Greek-Orthodox 'Çoban (Shepherds') Villages' in the North of Uluabat Lake (Middle 19th Century)
- 433 **Doç. Dr. Necmi Karul**
Tarih Öncesi Dönemde Nilüfer, Aktopraklık Höyük / Nilüfer in Prehistory: Aktopraklık Höyük
- 445 **Doç. Dr. Mehmet Kaya**
Nilüfer Çayı ve Çevresinin Islahı (1908-1950) / River of Nilüfer and Rehabilitation of the Environment (1908-1950)
- 457 **Arş. Gör. Bilge Keskin - Ezgi Kurtulmuş - Hakan Büyükcangaz - Ali Osman Deniz**
Bursa İli Nilüfer İlçesi Su Kaynakları Durumu ve Tarımda Kullanımı / The State of Water Resources in the District of Nilüfer of the Province of Bursa and their Use in Agriculture
- 471 **Yrd. Doç. Dr. Şahin Kılıç**
Görükleli Vasileos Deligiannis'in Nilüfer'de Araştırma Yapanlara Öğrettikleri: Göç, Ekonomi, Tarım, Folklor ve Arkeoloji Araştırmalarında Mübadil Rumların Önemi / The Teachings of Vasileios Deligiannis from the Village of Görükle to Researchers of Nilüfer: the Importance of the Exchanged Greek-Orthodox Populations for Researches on Migration, Economy, Agriculture, Folklore and Archaeology
- 495 **Mithat Kırayoğlu / Çekül Vakfı Başkan Yardımcısı / Mimar**
Köyden Kente Nilüfer / Nilüfer: From Village to City
- 501 **Zedal Kondakçı - Süveyla Özmen Akpınar**
Misi'de Geçmişten Günümüze Geleneksel Halk Hekimliği Yöntemleri / Traditional Methods of Folk Medicine in the Village of Misi from Past to Present

- 513 **Ömer Saim Kurmuş**
İlk Osmanlı Kroniklerinde Nilüfer Hatun Hazretleri / Her Excellency Nilüfer Hatun in the First Ottoman Chronicles
- 519 **Dr. Burcu Kurt**
II. Abdülhamid Dönemi Nafia Çalışmalarına Bir Örnek: Nilüfer Nehri'nin Islahı ve Bursa Ovası Bataklıklarının Kurutulması Projesi / An Example of Public Works of the Period of Abdülhamid II: the Regulation of the River of Nilüfer and the Draining of Marshlands in the Plain of Bursa
- 533 **Prof. Dr. İbrahim Hakan Mert**
Apollonia ad Rhyndakos'taki Girlandlı Friz Blokları / Garland Frieze Blocks from Apollonia ad Rhyndakos
- 543 **Prof. Dr. Aziz Novruzlu**
Nilüfer-Gökçe Höyük, Tepecik Höyük Prehistorik Yerleşimleri / The Prehistoric Settlements of Gökçe Höyük and Tepecik Höyük in Nilüfer
- 565 **Prof. Dr. Yusuf Oğuzoğlu**
Tarihsel Süreç İçinde Nilüfer'in Kültürel Kimliğinin Oluşması / The Formation of the Cultural Identity of Nilüfer in the Historical Process
- 579 **Dr. Luigi Oliva**
Two Mediterranean Case Studies in Rush for UNESCO's World Heritage List: Taranto and Gölyazı / UNESCO Dünya Miras Listesi İçin İki Ak Deniz Alelacele Örneği: Taranto ve Gölyazı
- 609 **Nezaket Özdemir**
Gravürlerdeki Nilüfer / Nilüfer in Engravings
- 633 **Ekrem Hayri Peker**
Nilüfer İlçesine Yerleşen Çerkezlerin Düğün, Yemek ve Giysi Kültürü / Wedding, Food and Dress Culture of the Circassians Settled in the District of Nilüfer
- 647 **Dr. Cavid Qasimow**
Hacı Zeynel Abidin Şirvani Seyahatnamesinde Bursa (Nilüfer) ile İlgili Bilgiler / Information Related to Bursa (Nilüfer) in the Book of Travels of Hacı Zeynel Abidin Şirvani
- 655 **Dr. Songül Alpaslan Roodenberg**
Güneydoğu Marmara'nın İlk Çiftçilerine Genel Bir Bakış, Aktopraklık Halkı / A General Outlook at the Early Farmers of South-East Marmara: the People of Aktopraklık
- 669 **Prof. Dr. Saim Sakaoğlu**
Nilüfer (Bursa) İlçesinde Bazı Yer Adları Üzerine / On Some Place Names in the District of Nilüfer (Bursa)

- 685 **Yrd. Doç. Dr. Sezai Sevim**
Tarihi Süreçte Nilüfer Bölgesinin İdarî Durumu Hakkında Bir Değerlendirme / An Appraisal of the Administrative Status of Nilüfer in the Historical Process
- 701 **Yrd. Doç. Dr. Ersoy Soydan**
Televizyondaki Dizilerin Kültür Turizmine Katkısı ve Nilüfer İlçesinin Kültür Turizmi Potansiyeli / The Contribution of TV Serials to Cultural Tourism and the Cultural Tourism Potential of the District of Nilüfer
- 717 **Doç. Dr. Derya Şahin**
Apollonia ad Rhyndakos Kentinin Tarihi ve Sikkeleri / History and Coins of Apollonia ad Rhyndakos
- 727 **Prof. Dr. Hatice Şahin**
Nilüfer İlçesine Bağlı Köylerde Yemek Kültürü ve Gölyazı Yemekleri / Culinary Culture of the Villages Dependent on the District of Nilüfer and Dishes of Gölyazı
- 735 **Prof. Dr. Mustafa Şahin**
2015 Yılı Nilüfer İlçesi Yüzey Araştırmaları / Survey Researches in the District of Nilüfer in 2015
- 767 **Doç. Dr. Naci Şahin**
Balkan ve Çanakkale Savaşlarında Şehit Olan Nilüferliler / Martyrs from Nilüfer in the Balkan War and the Battle of Gallipoli
- 795 **Muhammed Şen**
Yunan İşgali Sürecinde Nilüfer'in Köyleri / The Villages of Nilüfer during the Period of the Greek Occupation
- 817 **Yrd. Doç. Dr. Ayça Tiryaki**
Bursa İli, Nilüfer İlçesinde Bulunan Bizans Dönemine Ait Mimari Plastik Taş Eserler/ Byzantine Period Plastic Stone Works Used in Architecture Detected in the District of Nilüfer, Province of Bursa
- 843 **Arş. Gör. Seyit Uğuz**
Bursa İli Nilüfer Bölgesindeki Geleneksel Koyun Ağıllarının Yapısal Sorunları ve Çözüm Önerileri / Structural Problems and Solution Proposals for Traditional Sheepfolds in the Region of Nilüfer, Province of Bursa
- 855 **Arş. Gör. Nur Deniz Ünsal**
Dorak Hazinesi ve Erken Tunç Çağı 'nda Uluabat'tan Akdeniz'e İlişkiler Üzerine Düşünceler / Dorak Treasury and the Thoughts on Relations from Uluabat to Mediterranean in the Early Bronze Age Period

867

Zümrüt Üskül*Nilüfer'de Tütünçülük / Tobacco Cultivation in Nilüfer*

881

İsmail Yaşayanlar*Temettuât Defterlerine Göre Kite (Ürünli) Kazası'nın Sosyo-Ekonomik Durumu / Socio-Economic Structure of the Kaza of Kite (Ürünli) according to the Temettuât Registers*

895

Yrd. Doç. Dr. Doğan Yavaş*Arşiv Belgeleri Işığında "Abulyond"da İmar Faaliyetleri / Abolyond in the Light of Archival Documents*

909

Arş. Gör. Fikret Yönter*Tarımsal İstatistiklerde Nilüfer / Nilüfer in Agricultural Statistics*

919

Sempozyum'dan...

Odryses'ten Nilüfer'e Uluslararası Nilüfer Sempozyumu

13-15 Kasım 2015 Nilüfer/ Bursa/Türkiye

Bursa Nilüfer Belediyesi

Program

13 Kasım 2015 Cuma (Bursa Akademik Odalar Birliği Yerleşkesi)

- 08.00 - 09.00** Sempozyum Kayıt İşlemleri
09.15 - 10.00 Sempozyum Açılış Konuşmaları

Açılış Oturumu

- 10.00 - 10.15** Prof. Dr. Mustafa Şahin, 2015 Yılı Nilüfer İlçesi Yüzey Araştırmaları
10.15 - 10.30 Yrd. Doç. Dr. Sezai Sevim, Tarihî Süreçte Nilüfer Bölgesinin İdari Durumu Hakkında
10.30 - 10.45 Yrd. Doç. Dr. Doğan Yavaş, Abolyond ile İlgili Bazı Arşiv Belgeleri
10.45 - 11.00 Kahve Arası

I. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hatice Şahin

- 11.00 - 11.15** Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Nilüfer (Bursa) İlçesinde Bazı Yer Adları Üzerine
11.15 - 11.30 Prof. Dr. Yusuf Oğuzoğlu, Tarihî Süreç İçinde Nilüfer'in Kültürel Kimliğinin Oluşması
11.30 - 11.45 Dr. Cavid Qasimow, Hacı Zeynel Abidin Şirvani'nin Seyahatnamesinde Bursa (Nilüfer) ile İlgili Bilgiler
11.45 - 12.00 İsmail Yaşayanlar, Temettüat Defterlerine Göre Kite (Ürün) Kazası'nın Sosyo-Ekonomik Durumu
12.00 - 13.00 Öğle Yemeği

II. Oturum

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Yusuf Oğuzoğlu**

13.00 - 13.15 Prof. Dr. Hatice Şahin, Nilüfer İlçesine Bağlı Köylerde Yemek Kültürü ve Gölyazı Yemekleri

13.15 - 13.30 Prof. Dr. Cafer Çiftçi, Sözlü Tarih Verileri Işığında Nilüfer İlçesi Köylerinde Kozacılık

13.30 - 13.45 Dr. Burcu Kurt, II. Abdülhamid Dönemi Nafia Çalışmalarına Bir Örnek: Nilüfer Nehri'nin Islahı ve Bursa Ovası Bataklıklarının Kurutulması Projesi

13.45 - 14.00 Eirini Kalogeropoulou, Uluabat Gölü Kuzeyindeki Rum Çoban Köylerinin Demografik Yapısı ve Ekonomisi (19. yy. ortasında)

14.00 - 14.15 Kahve Arası

III. Oturum

Oturum Başkanı: **Doç. Dr. Derya ŞAHİN**

14.15 - 14.30 Prof. Dr. Aziz Novruzlu, Gökçe Höyük Seramikleri

14.30 - 14.45 Doç. Dr. Necmi Karul, Tarih Öncesi Dönemde Nilüfer, Aktopraklık Höyük

14.45 - 15.00 Dr. Songül Alpaslan Roodenberg, Marmara'nın İlk Çiftçilerine Genel Bir Bakış, Aktopraklık Halkı

15.00 - 15.15 Arş. Gör. Nur Deniz Ünsal, Dorak Hazinesi ve Erken Tunç Çağı'nda Uluabat'tan Akdeniz'e İlişkiler Üzerine Düşünceler

15.15 - 15.30 Dr. Filippo Battistoni, 2015 Yılı Nilüfer İlçesi Yüzey Araştırmaları Yazıtları

15.30 - 15.45 Kahve Arası

IV. Oturum

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Cafer Çiftçi**

15.45 - 16.00 Yrd. Doç. Dr. Seher Boykoy, I. Dünya Savaşı'ndan Milli Mücadele'ye Vatan Savunmasında Bursa Şehitleri: Nilüfer Örneği

16.00 - 16.15 Doç. Dr. Naci Şahin, Balkan ve Çanakkale Savaşlarında Şehit Olan Nilüferliler

- 16.15 - 16.30** **Muhammed Şen**, Yunan işgali Sürecinde Nilüfer'in Köyleri
16.30 - 16.45 **Nezaket Özdemir**, Gravürlerdeki Nilüfer
16.45 - 17.00 **Ömer Saim Kurmuş**, İlk Osmanlı Kroniklerinde Nilüfer Hatun
19.00 Açılış Yemeği

14 Kasım 2015 Cumartesi (Bursa Akademik Odalar Birliği Yerleşkesi)

I. Oturum

Oturum Başkanı: **Yrd. Doç. Dr. Sezai Sevim**

- 09.00 - 09.15** **Öğr. Gör. Erdal Gültekin**, Kültürünü Yaşatan Nilüfer Kent Logosu
09.15 - 09.30 **Yrd. Doç. Dr. Ersoy Soydan**, Televizyondaki Dizilerin Kültür Turizmine Katkısı ve Nilüfer İlçesinin Kültür, Turizm Potansiyeli
09.30 - 09.45 **Yrd. Doç. Dr. Yaşar Barut**, Nilüfer'de Özel Eğitim (Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri)
09.45 - 10.00 **Doç. Dr. Esra Büyükcangaz**, Uludağ Üniversitesi Hayvan Hastanesine Nilüfer İlçesinden Getirilen Kedi ve Köpeklere Ait E.koli İzotlarının Virulens Genlerinin Araştırılması
10.00 - 10.15 **Arş. Gör. Seyit Uğuz**, Bursa İli Nilüfer Bölgesindeki Geleneksel Koyun Ağıllarının Yapısal Sorunları ve Çözüm Önerileri
10.15 - 10.30 Kahve Arası

II. Oturum

Oturum Başkanı: **Yrd. Doç. Dr. Seher Boykoy**

- 10.30 - 10.45** **Yrd. Doç. Dr. Şahin Kılıç**, Görükleli Vasileios Deligiannis'in Nilüfer'de Araştırma Yapanlara Öğrettikleri: Göç, Ekonomi, Tarım, Folklor ve Arkeoloji Araştırmalarında Mübadil Rumların Önemi
10.45 - 11.00 **Yrd. Doç. Dr. Muharrem Aydın - Merve Atalay**, Göç Olgusunun Kültürel ve Ekonomik Etkilerine Bir Örnek: Nilüfer İlçesi-Bursa
11.00 - 11.15 **Arş. Gör. Yusuf Ziya Karaaslan**, 93 Harbi Sonrası Kafkasya'dan Bursa'ya Kitlemel Göç Hareketleri: Odunluk Örneği
11.15 - 11.30 **Öğr. Gör. Dr. Vildane Özkan Ahmadian Dishkedouki**, Görükle ve Göçmen Konutları'nda Gündelik Yaşamda Mağdurların Sessizliği

11.30 - 11.45 Ekrem Hayrı Peker, Çerkez Kültüründen Bir Kesit: Evlilik ve Yemekler Yolçatı Örneği

11.45 - 13.00 Öğle Yemeği

III. Oturum

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. İbrahim Hakan Mert**

13.00 - 13.15 Dr. Luigi Oliva, Two Mediterranean cases study in rush for UNESCO's World Heritage List: Taranto and Gölyazı

13.15 - 13.30 Arş. Gör. Gonca Gülsefa - Arş. Gör. Hazal Çıtakoğlu, 2015 Yılı Nilüfer Yüzey Araştırmasında Tespit Edilen Klasik, Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri

13.30 - 13.45 Mustafa Uğur Ekmekçi - Faruk Yolsal, Nilüfer İlçesi 2015 Yılı Yüzey Araştırmasında Tespit Edilen Hellenistik ve Roma Dönemine Ait Taş Eserler

13.45 - 14.00 Öğr. Gör. Filiz İnanan, Nilüfer İlçesi Mahalleleri Yüzey Araştırmalarında Ele Geçen Bizans ve Osmanlı Dönemi Seramik Buluntuları

14.00 - 14.15 Okutman Elif Burcu Özkan - Murat Akın, Badırğa Kybele'si ve Nilüfer'deki Kybele Kültü

14.15 - 14.30 Kahve Arası

IV. Oturum

Oturum Başkanı: **Yrd. Doç. Dr. Doğan Yavaş**

14.30 - 14.45 Doç. Dr. Mehmet Kaya, Nilüfer Çayı ve Çevresinin Islahı (1908-1950)

14.45 - 15.00 Zümrüt Üskül, Nilüfer'de Tütüncülük

15.00 - 15.15 Zedal Kondakçı - Süveyla Özmen Akpınar, Misi'de Geçmişten Günümüze Geleneksel Halk Hekimliği Yöntemleri

15.15 - 15.30 Turhan Çalay, Nilüfer/Çalı Mahallesinde Unutulmak Üzere Olan Sözcük ve Deyimler ile Halk Hekimliği Örneklerinin Değerlendirilmesi

15.30 - 15.45 Ceren Kaçmaz, Badırğa, Güngören ve İnegazi Köylerinin Kültürel Öğeleri Bakımından Değerlendirilmesi

15.45 - 16.00 Kahve Arası

V. Oturum

Oturum Başkanı: **Yrd. Doç. Dr. Şahin Kılıç**

16.00 - 16.15 Mithat Kırayoğlu/Çekül Vakfı Başkan Yardımcısı/Mimar, Köyden Kente Nilüfer

16.15 - 16.30 Doç.Dr.Tülin Vural Aslan - Ece Hırka, Batıya Doğru Büyüyen Kent Bursa,1960 Yılından Günümüze Çağdaş Konut Mimarisindeki Mekânsal Değişimler

16.30 - 16.45 Fuat Agalday - Özden Işık - Yrd. Doç. Dr. Oğuz Gündoğdu, Bursa ve Çevresinde Deprem Tehlikesi ve Nilüfer Belediyesi Depremi Önceden Belirleme Projesi

16.45 - 17.00 Arş. Gör. Fikret Yönter, Tarımsal İstatistiklerde Nilüfer

17.00 - 17.15 Arş. Gör. Bilge Keskin - Ezgi Kurtulmuş - Hakan Büyükcangaz - Ali Osman Deniz, Bursa İli Nilüfer İlçesi Su Kaynakları Durumu ve Tarımda Kullanımı

15 Kasım Pazar (Gölyazı Kültürevi)**I. Oturum**

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Mustafa Şahin**

10.15 - 10.30 Prof. Dr. İbrahim Hakan Mert, Apollonia ad Rhyndakos'taki Girlandlı Friz Blokları

10.30 - 10.45 Doç. Dr. Derya Şahin, Apollonia ad Rhyndakos Kentinin Tarihi ve Sikkeleri

10.45 - 11.00 Asiye Gözde Arı, Apollonia ad Rhyndakos'ta Apollon Kültü

11.00 - 11.15 Yrd. Doç. Dr. Ahmet Bilir - Yrd. Doç. Dr. Oktay Dumankaya, Apollonia ad Rhyndakos'tan Propontis'e/From Apollonia ad Rhyndacus to Propontis

11.15 - 11.30 Doç. Dr. Güven Gümgüm, Apollonia ad Rhyndacum (Gölyazı) Kentinde Değerlendirme Öncesi Tanıma Çalışmalarına Bir Örnek

11.30 Öğle Yemeği ve Gölyazı Gezisi

Önsöz

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Marka Kentler Projesi"ne dahil edilen şehirler arasında yer alan Bursa'da, Nilüfer ilçesinin de turizme kazandırılması ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Nilüfer Belediyesi de, yönetimi altındaki yerleşim birimlerini daha iyi tanımak, kültür varlıkları konusundaki potansiyelini anlamak, böylelikle isabetli ve daha verimli hizmetler yürütebilmek amacıyla inceleme ve araştırma çalışmalarını desteklemeye başlamıştır. Osmanlı Dönemi ve öncesine ait bilinenlerin yok denecek kadar az olduğu Nilüfer ilçesini de turizm alanları içerisine dahil etmek amacıyla sahip olduğu kültür mirasının kayıt altına alınması kararlaştırılmıştır. Nilüfer Belediyesi tarafından düzenlenen "Odryses'ten Nilüfer'e Uluslararası Nilüfer Sempozyumu", Antik Çağ'dan günümüze kadar bu bölgede yaşayan kültürlerin izlerini sürmek, günümüz Nilüferlisinin demografik ve etnografik yapısını incelemek, günümüze ulaşabilen somut ve soyut kültür varlıklarını tespit ederek kayıt altına almak amacıyla düzenlenmiştir. Geniş kapsamlı konular ve çok sayıda katılımcının bildiri ve sunumları bu beklentiye büyük oranda karşılamaştır.

Bu sempozyumu bienal haline getirerek en azından her iki yılda bir düzenleyerek eksik kalan konu başlıklarının ele alınması ve Nilüfer ilçesi hakkındaki bilinmeyenlerin bir nebze daha bilinir olmasına katkı sağlamak artık zorunlu hale gelmiştir.

Aklımızdan çıkarmamamız gereken bir deyişi burada hatırlatmak isteriz: "Tarihini bilmeyen milletlerin coğrafyalarını da başkaları belirler". Türklerin tarih yaptığı ama tarih yazmadığı uluslararası mahfillerde söylenegelmektedir. Bu ifadenin haklılığını, tarih disiplindeki başvuru kaynaklarının hep yabancı yazarlar tarafından kaleme alındığını gördüğümüzde anlayabiliyoruz. Bizim kültürel birikimimizi bizden iyi kimse anlamadığı gibi, bizden iyi de kimse yazamaz.

"Odryses'ten Nilüfer'e Uluslararası Nilüfer Sempozyumu" ve elinizdeki kitap bu düsturla çıktığımız yola anlam katmıştır. Nilüfer'in farklılıklarını ve değerini ortaya koyan sempozyumun düzenlenmesini ve sonrasında hazırlanan bildiri kitabının basılmasını destekleyen Nilüfer Belediyesi Başkanı Mustafa Bozbey'e minnettarız. Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Güney Özkılınç'a, Tarih ve Turizm Bürosu çalışanları Onur Ulutaş, Nurgül Çetin ve Evrim Köksal'a çok teşekkür ederiz. Sundukları bildirileri ile sempozyumu renklendiren ve sonrasında makaleleri ile sempozyum kitabına katkı sağlayan bilim insanı ve araştırmacılara da teşekkürlerimizi sunmak isteriz.

Foreword

In Bursa – a city included by the Ministry of Culture and Tourism in the “Brand Cities Project” – endeavours are made so that the District of Nilüfer develops its touristic potential as well. Nilüfer Municipality has started supporting research studies with the aim to acquire a better knowledge of the settlements contained within its administration, to understand their potentials concerning their cultural assets and to be able, in this way, to offer targeted and more efficient services. In the district of Nilüfer -for the Ottoman and pre- Ottoman past of which we know so few that could be counted as almost nothing at all- it has been decided that its cultural heritage is recorded so that the district is included among touristic regions. The International Symposium of Nilüfer “From Odrysses to Nilüfer”, organized by Nilüfer Municipality, was conducted with the aim to follow the traces of the cultures of this region from Antiquity until today, to study the demographic and ethnographic structure of contemporary Nilüfer population and to detect and record the tangible and intangible cultural assets of the region which survive until today. The wide-ranging subjects and the high number of papers and presentations have fulfilled to a high degree this expectation.

It has by now been considered imperative that this symposium is rendered biennial and that through its organization every two years titles which have been found lacking are added, so that a tiny bit from the things we don't know is contributed to the things we now know concerning the district of Nilüfer.

We would like to remind here a saying which should never slip our minds: “Nations that do not know their history have their geographies drawn by others”. It is often said in international fora that Turks make history but do not know how to write it. We can understand the righteousness of this phrase when we see that all reference works in the discipline of history have always been written by foreigners. As no one knows our cultural wealth better than us, no one can write it better.

The road we took following these principles resulted in the International Symposium of Nilüfer “From Odrysses to Nilüfer” and in its book of proceedings. We are grateful to the Mayor of the Municipality of Nilüfer, Mr Mustafa Bozbey, for organizing this symposium which put forth the distinct characteristics and the value of Nilüfer, as well as for supporting the following publication of its book of proceedings. We are thankful to the Director of Cultural and Social Affairs of the Municipality of Nilüfer, Mr Güney Özkılınç, and to the personnel of the Office of History and Tourism, Mr Onur Ulutaş, Mrs Nurgül Çetin and Mrs Evrim Köksal. We would also like to thank all scientists and researchers who enriched our symposium and contributed to its book of proceedings.

Bursa - 2015

The Editors

Apollonia ad Rhyndacum'tan Propontis'e

From Apollonia ad Rhyndacum to Propontis

Ahmet Bilir*
Oktay Dumankaya**

ABSTRACT

In Antiquity cities in Anatolia were founded along riverbeds or near water resources. The most effective shortcut in order to intersect from the seashore towards the interior was through river transportation. On the other hand our information on the implementation of this method facilitating transports in Antiquity is extremely limited. Some ancient authors provide information on the capacity, depth, and other characteristic features of rivers, as well as on their suitability for transport. Apart from this, river boats and river transports are depicted on reliefs. In addition, apart from the personified river deities which are depicted on coins of autonomous cities, symbolic motifs such as a vessel's prow, stern and helm are also proofs that river transport was performed in a city. On the coins of Apollonia ad Rhyndacum, Rhyndacus is depicted in a lying position, naked above the waist with his left elbow turned reclining upon a pouring hydria, and his right hand depicted as if he is pointing at the vessel's stern. Here emphasis is on the river water pouring out of the hydria.

Another characteristic symbol of river deities are vessels' prow, stern and helm. These depictions which are met in coins from the Roman Imperial Period must have been used in order to stress the existence of river transportation. It is remarkable that symbols such as a vessel's prow and stern, which we are used to see in depictions of rivers flowing into Pontus Euxinus, are only found, apart from there, in depictions of Rhyndacus flowing into Propontis. From their minted coins it is understood that the people of Apollonia had accumulated wealth thanks to their successful transfer of the sea commerce network into the interior by taking advantage of geographical possibilities. The Apollonians stressed the importance which Rhyndacus had in their conscience by personifying him on their coins.

The most commonly depicted personification together with that of rivers was that of cornucopia. In the Roman Imperial Period cornucopia symbolized agricultural productivity of lands watered

* Asst. Prof. Duzce University, Science and Letters Faculty, Department of Archaeology, Duzce/TR. E-mail: ahmetbilir@duzce.edu.tr

** Asst. Prof. Kahramanmaraş Sutcu Imam University, Science and Letters Faculty, Department of Archaeology, Kahramanmaraş/TR. E-mail: oktaydumankaya@gmail.com

by river waters. Coming across river deities holding cornucopias on the coins of cities such as Hadrianeia and Aizonoi, which performed transport on the same river, leads us to the conclusion that agricultural production there, was more developed than in Apollonia. Furthermore, it is possible to suggest that Apollonia, apart from being closer to Propontis, used river transport more actively.

Keywords

Apollonia ad Rhyndacum, Propontis, Odryses, Gölyazı, Ancient River Trade, Ancient River Boats.

ÖZET

Antik Çağ'da Anadolu'da kentler, nehir kenarlarına veya su kaynaklarına yakın yerlere kurulmuştur. Kıyidan iç kesimlere katetmenin en kestirme yolu ise nehir taşımacılığı ile mümkün olmuştur. Buna karşın Antik Çağ'da taşımacılığa kolaylık getiren bu yöntemin uygulanması konusundaki bilgilerimiz son derece kısıtlıdır. Bazı Antik yazarlar tarafından, nehirlerin kapasiteleri, derinlikleri, karakteristik özellikleri ve taşımacılığa uygun olup olmadıkları ile ilgili bilgiler verilmektedir. Bunun dışında kabartmalar üzerinde nehir tekneleri ve nehir taşımacılığının gösterildiği betimlemeler bulunmaktadır. Ayrıca otonom kent sikkeleri üzerinde betimlenen personifize edilmiş nehir tanrısı dışında, gemi pruvası veya pupası ve dümeni gibi simgesel motifler, o kentte nehir taşımacılığının yapıldığına dair kanıtları oluşturmaktadır. Apollonia ad Rhyndakum sikkelerinde ise Rhyndakos, belden yukarısı çıplak bir biçimde uzanır vaziyette, sol dirseğini devrilmiş, akmakta olan bir hydra'ya yaslamış ve sağ eliyle de gemi pupasını işaret eder şekilde betimlenmiştir. Burada hydra'dan dökülen su nehrin akıntısına vurgu yapmaktadır.

Nehir tanrılarının bir diğer atribütü ise gemi pruvası, pupası ve dümenidir. Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait sikkelerde karşılaştığımız bu tasvirler nehir taşımacılığını vurgulamak için kullanılmış olmalıdır. Pontus Euxeinos'a dökülen nehirlerin tasvirinde görmeye alışık olduğumuz gemi pruvası veya pupası gibi simgelere bu nehirler dışında sadece Propontis'e dökülen Rhyndakos tasvirlerinde rastlanması dikkat çekicidir. Deniz ticaret ağını göl ve nehir gibi coğrafi olanaklardan faydalanarak iç kesimlere taşımayı başaran Apollonia halkının, bu sayede zenginlik kazandığı bastırılmış oldukları sikkelerden anlaşılmaktadır. Rhyndakos'un taşıdığı önemin bilincinde olan Apollonialılar onu personifize ederek sikkeleri üzerinde vurgulamışlardır.

Nehir personifikasyonları ile birlikte görülen en yaygın tasvirlerden bir diğeri de cornucopia'dır. Roma İmparatorluk Dönemi'nde cornucopia nehir tanrısının suladığı topraklardaki tarımsal verimi simgelemektedir. Aynı nehir üzerinde taşımacılık yapan Hadrianeia ve Aizonoi kentlerinin

sikkelerinde cornucopia taşıyan nehir tanrılarına rastlanması bu kentlerin tarımsal üretim anlamında Apollonia'dan daha önde olduklarını düşündürmektedir. Bununla birlikte Apollonia'nın, mesafe olarak Propontis'e daha yakın olması dışında sikkelerinden de anlaşılacağı üzere, nehir taşımacılığını daha etkin kullandığını belirtmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler

Apollonia ad Rhyndacum, Propontis, Odryses, Gölyazı, Antik Dönem Nehir Ticareti, Antik Dönem Nehir Tekneleri.

A Short History of Apollonia ad Rhyndacum

Ancient Apollonian city which is located near to Rhyndacus River, was founded in the east side of Uluabat River in Bithynia region, (fig. 1).¹ The city taking its name from an Anatolian God Apollo, named Apollonia ad Rhyndacum (Ἀπολλωνία ἐπὶ Ῥυνδακῶ, - Apollōnía épì Ryndakō), meaning the city situated near to Mustafakemalpaşa River, to distinguish the other cities that were named for Apollo.² Pliny the Elder, in his work "Naturalis Historia"

(NH5, 32, 1-48; 5, 40, 17-29), explains general information about the cities positioned in the coastal south of Marmara. While he is addressing Apollonia ad Rhyndacum, he mentions the river which flows near to the city, is a separator border line of Mysia and Bithynia.³

According to Strabo, (Geog. XII, III. 22; XII, VIII. 11) Rhyndacus starts in Aizantis, gathers other rivers and takes the river Macestus (Adırnaz River) runs through Ancyra in Abaeitis and flows into Propontis (Marmara Sea), which is in front of Bes-

1 Sevin, 2001: 31-32.

2 Texier, 2002: 245.

3 For some researchers this argument considered as valid. (Smith, 1854: 233, 355, 717), (Neumann, 1969: 1530-1533).

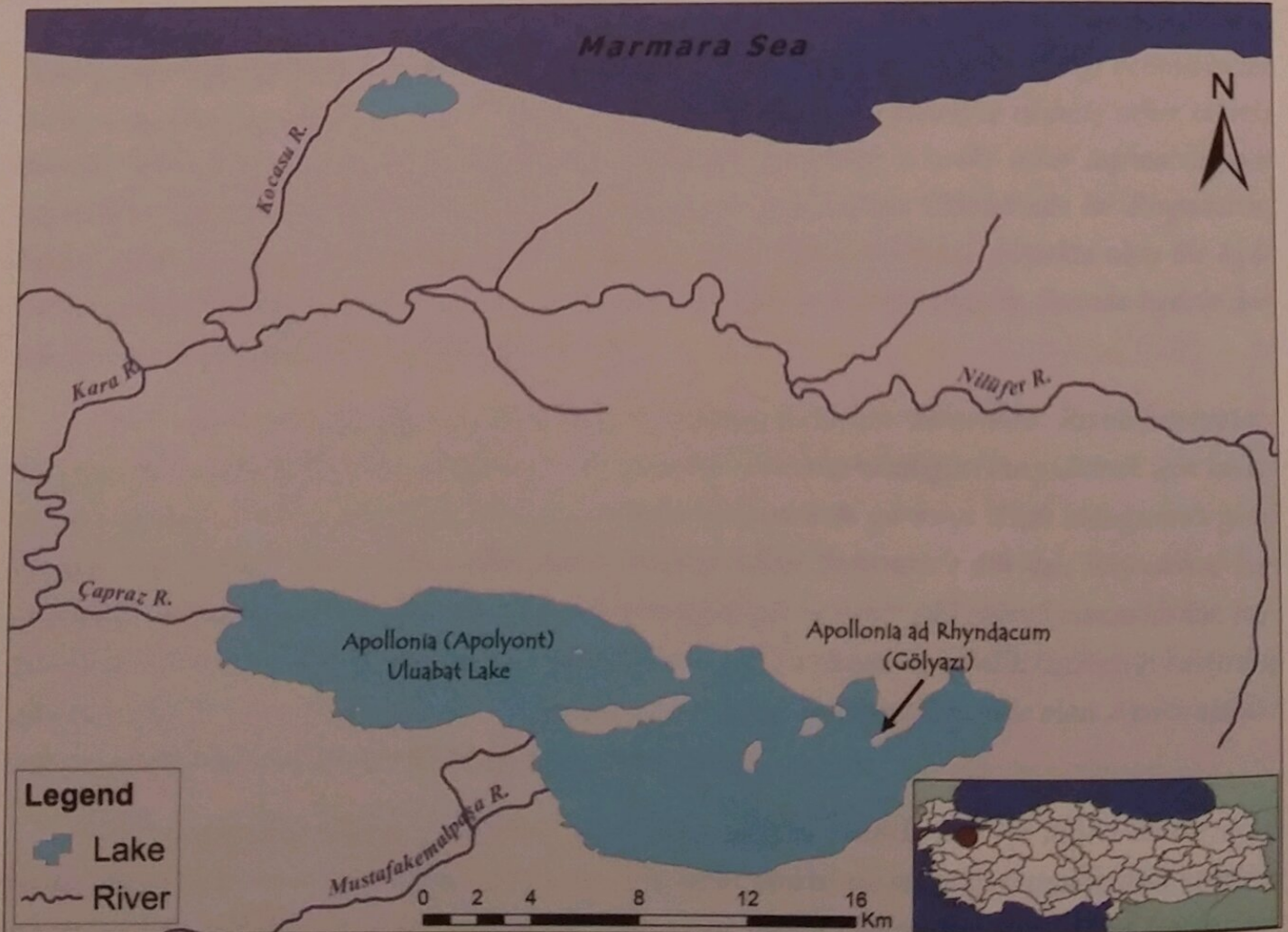

fig. 1

bicus (Imralı). At the same time, the river Odryses (Nilüfer River) in Alazia emerges from the lake Dascylitis (Manyas Lake) in west runs through Mygdoia (Cyzicus) plain and flows into Rhyndacus before it reaches to the sea.

The city Apollonia ad Rhyndacum, with the crafts of oracles in Didyma, was re-established in 2nd century B.C. as a Miletos colony.⁴ However, it has been reported that Apollonia was re-established by Attalid Kingdom, and had no connection with Miletos.⁵ Pliny the Elder (NH 5, 123) mentions this city was founded on the margin of River Rhyndacus. Strabo (Geog. XII. VIII. 10), nevertheless, situates the city on lake Apolloniatis which Rhyndacus flows into.

In 1st century B.C. both Lucullus' and Mithridates's legions waged a battle in Cyzicus siege on Rhyndacus River and Mithridates sustained a defeat herein (Plutarch. Lucullus, II. 11).⁶

In 1211, Latin emperor Henry and Nicaea Emperor Theodore I, again confronted at the same place and Henry won through in this campaign.⁷

Rhyndacus River and Its Geography

There are numerous runnels com-

ing from high-rise mountains that maintain Rhyndacus River. Today Rhyndacus River is commemorated with such rivers as Mustafakemalpaşa, Adırmaz, Orhaneli which support it. It emerges from Dindymas Mountain's north side in Phrygia.

With the springs emerging from Eğriöz Mountain in Emet district, Gediz district and with the springs emerging from Şaphane Mountain in Gediz district in Kütahya form Rhyndacus River. It flows over northwest and when it passes to Mysia Olympus, it curls north to Mysia's direction (fig. 2).⁸

It flows into Mustafakemalpaşa (Kirmasti) River and Miletopolis and reaches Artyniasee (Uluabat) Lake. The length of Mustafakemalpaşa River inside the borderline of Bursa is 134 km but overall length is 230 km. Kirmasti River is the most important spring that supports Uluabat Lake. Uluabat Lake is triangle in shape, its length east to west is 23-24 km, its width is 12 km (fig. 3).⁹

Macestus River is known as Simav or Susurluk River in this day and time, takes its springs from Şaphane Mountain which is near to Simav. It goes towards north in Susurluk Plain and unites with Rhyndacus in Miletopolis, pours in Propontis. It is the biggest river that falls into Propontis (fig. 2-4).¹⁰

⁴ Greaves, 2007: 19.

⁵ Magie 1950: 35-38, 113; Greaves, 2007: 19.

⁶ Arslan, 2007: 319-336.

⁷ Uzunçarşılı, 2003: 47-50.

⁸ Ganschow, 1994: 638.

⁹ Aksoy-Özsoy, 2001: 323.

¹⁰ Gülüm-Akgün, 2011: 33-36.

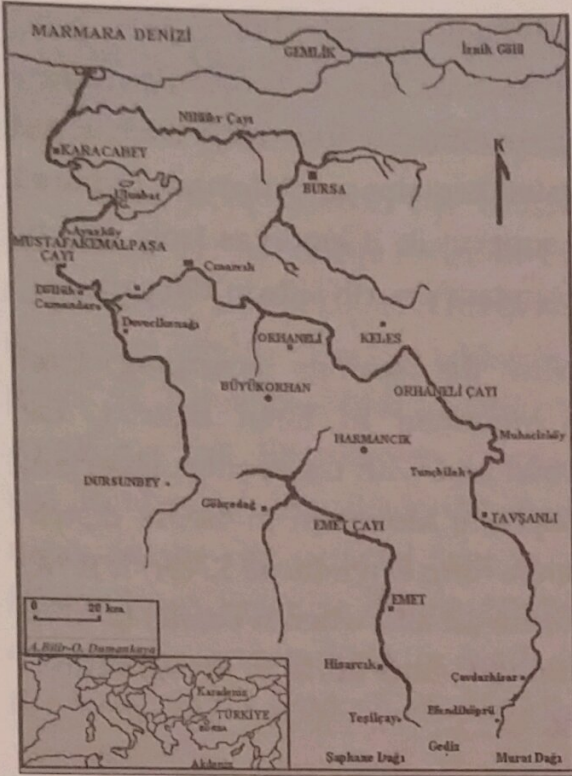

fig. 2

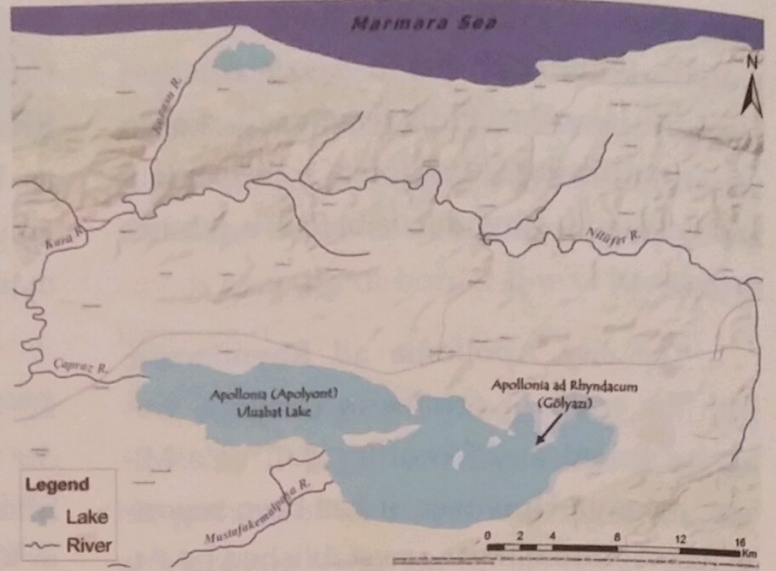

fig. 3

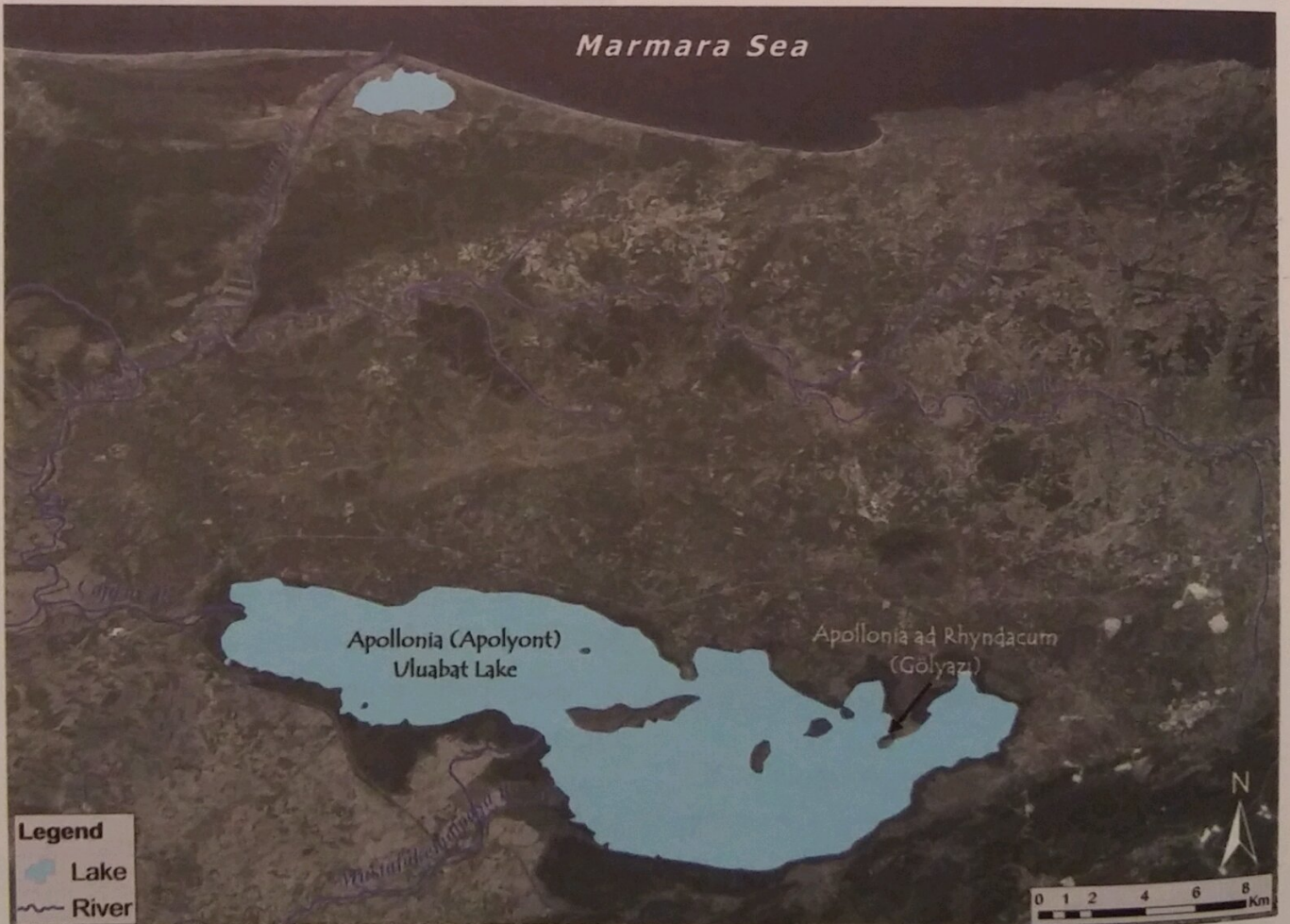

fig. 4

Transportation on Rhyndacus River

It has been known that in ancient times, river beds provides profound conveniences to define route ways, steep mountains and other obstacles can only be outdistanced by river gateways.¹¹ According to the results of committed surveys, it has been understood that in such businesses like irrigation, transportation and shipping, Mesopotamian, Anatolian, and Egyptian Rivers (Euphrates (Fırat), Tigris (Dicle), Halys (Kızılırmak), Iris (Yeşilırmak), Sangarius (Sakarya), Maiandros (Büyükmenderes), Kaystros (Küçükenderes), Hermos (Gediz), Seyhan (Sarus), Pyramus (Ceyhan) ve Nile River particularly) play a vital role.¹²

As to archeological datum, river transportation in Anatolia dates back almost 4.000 B.C.¹³

In antiquity, some important harbors and harbor cities are situated on the openings of rivers to procure ready and flowing transportation to hinterlands.¹⁴

There are several ancient resources and archeological evidences that prove Rhyndacus River was used in transporta-

tion and trade. Within these findings the depiction of God in Rhyndacus River can be shown as an example in the period of Roman Empire coins that highlights the importance of Rhyndacus River. In the region of Roman Empire, cities are not independent from Rome to coin minting. On the other hand, to keep local identities and traditions alive, the cities-rivers have place in- make diverse coinage systems. From these coinage systems, economy, social life, architectural moulds, religious elements and multiple datum of the city can be apprehended.¹⁵

In certain researches, it has been spotted that some cities in Asia Minor in Archaic Age used a personification of River God in 77 different coins. It has been also observed that 116 city coins have River God personification.¹⁶ The same examples of this type of personifications can be seen in the city of Apollonia ad Rhyndacum.¹⁷ In the surface

15 The city in Anatolia in ancient times, were located in areas close to the river banks and water resources, this occasion happens in parallel to rational needs also, in period interpretation knowledge, have been considered as sacred and the coins which city states, empires make, the works of sculpture and mosaics are described with River God. The people in Anatolia accepted the idea of River God not because water is an essential part of life, but rivers are sacred for them (Parla, 2003: 59). Indeed, there are many resources available to talk about the issue of the sanctity and rivers in ancient times. In Hesiod's Theogony: "while you are passing never ending rivers before you put your feet into the water pray! Then wash your hands in lily water if you try to go without washing your hands, this angers Gods and you get into trouble" (Hesiodos: 740) with this sayings it emphasizes the sanctity of the river. Homer's Illiad: ... "Meanwhile demigod Achilles was thinking of something else. He walked away from the woodpile. He cut his yellow bushy hair. He made his hair long for Sperkheios River. He looked at and said angrily: this hair is in vain that my father devoted to you, would make sacrifice for you, would sacrifice 50 goats in your sacred altar where your water is falling". (Homer: XI.727; XXIII.140-145) from his words one can understand how various and abundant sacrifice rituals for rivers. In ancient sources in river water animal and human hair can be found. For the sake of River and River Gods please look at other sacrifice and rituals. (Pausanias: I. 37.3; VIII. 41.3.; Herodotos: VII. 113).

16 Sencan Altınoluk, 2005: 232.

17 Sencan Altınoluk, 2005: 225.

11 Ökse, 2005: 25.

12 Ekmen, 2015: 48, fig. 1.

13 Ekmen, 2015: 50.

14 For harbor cities and harbor examples see also: Oppenheim, 1954: 6; Casson, 1965: 31-39; Bass, 1972: 1 et al.; Shaw, 1972: 87-112; Blackman, 1982a: 79-104; 1982b: 185-221; Aktüre, 1996: 64; Akurgal, 1998: 91 et al.; Höckmann, 2006: 311 et al.; Gündüz, 2015: 57-116.

fig. 5

of Apollonia ad Rhyndacum coins, Rhindacus River God (fig. 5), holds a ship bow and Genius¹⁸ (Roman God ?), holds rudder at his hand, are depicted (fig. 6).

These ship bow and rudder illustrations emphasize the river that is used in shipping.^{19,20} Among the attributions of River Gods upon Roman Imperial Period coins, it can be seen that holding hands, elbow resting, bewelled rim bowl (Hydria?) are the most common groups. It has been thought that the bewelled rim bowl stresses the stream of the river. When it is thought the habitants of Apollonia ad Rhyndacum used Rivers to communicate Propontis, the River attributions of coins carries on important to emphasize its existence in their life.²¹

It is known that the mountain slopes in Marmara and Black sea region are parallel to sea, rather than in Aegean Mountain slopes. The southern Marmara region's rivers current is low and has various fields.

18 As there is no Translation in Greek, genius is Roman term. The concept of genius is a moral existence which born and grow inside of an individual. (Bonnefoy, 2000: 315-316; Erhat, 2002: 116).

19 Melville Jones, 1986: 203-204.

20 One of the example of these coins is recorded in Bursa Archelogy Museum. Maximus (236-238 B.C.) Inv. No: 31.47.00.

21 Robert, 1981: 347-352; Sencan Altinoluk, 2005: 223; for the same examples see also: von Fritze Mys., 1913: 232-236, 246-247, 259-262.

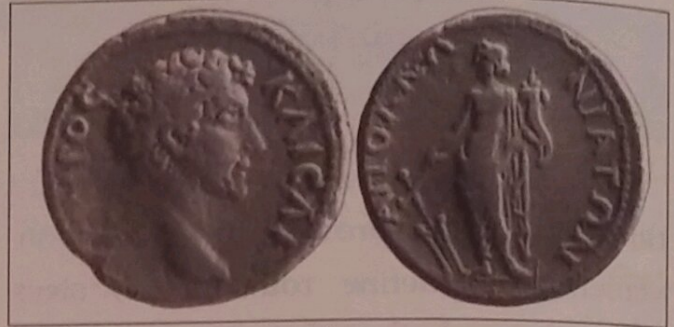

fig. 6

Mountains are steep and parallel to see, unable land transportation from coastal sides to hinterlands. However thanks to the rivers that have different springs, may be done accessible transportation and trade fast.

Although rivers used in transportation and trade made convenient accession, they made also some problems. Among these problems, the most distinguishable one is anti-stream current water flaw which effects ship movement. To overcome this problem, different geographies made different solutions. For instance; in Dicle and Fırat River's northern hinterland sides in Anatolia are rocky and shallow and winds blow from north, just as current direction. This creates problem for ships placed in southern side of the rivers, they can only be pulled out by people.²²

In Nile River, this problem is solved by hanging ropes to post amid of a ship and pulling with helps of windlass system. It has been known that in Tiber River where current is low, sail; oar and windlass system were used to maintain transportation.²³

22 Casson, 2002: 8, fig. 9.

23 Casson, 1965: 31-39; 2002: 145, figs. 94-96; Friedman, 2011: 107 et al.

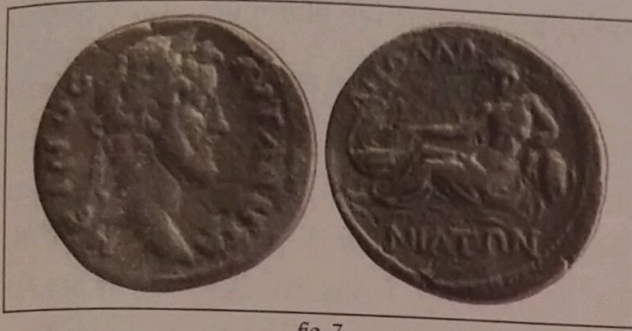

fig. 7

However it has been spotted in geologic, geomorphologic and hydrographic surveys, Rhyndacus River and its springs have low slopes, lack of rain and snow, River has low tide in summer and winter times. With decrease of flow rates in Rhyndacus River and its springs in summer and winter times, the set of current changes. For this reason, the river that must fall into Propontis, flows into Uluabat Lake, in reverse direction.

When the same aforementioned sit-

uation is thought in Ancient times, Rhyndacus River which flows from Apollonia to Propontis in spring and autumn times enables fast transportation and trade²⁴ by flowing in reverse direction in summer and winter times.²⁵ These evidences illustrate that Rhyndacus River, comparing to other rivers, has more trade opportunities. These datum although point out specific results, they are important to create general view.

Water Vehicles in Rhyndacus

It has been followed from its bed profile and topographic maps that some parts

24 With a boat belongs to Bursa Metropolitan Municipality and can reach shallow water, Prof. Dr. Mustafa Şahin, Dr. Serkan Gündüz arrived in Propontis from Apollonia. We are really thankful to them by providing valuable photos and information.

25 Karahan-Dikbaş, 1999: 752-756; Mater et al., 2003: 181-186; Turoğlu-Cürebal 2005: 64.

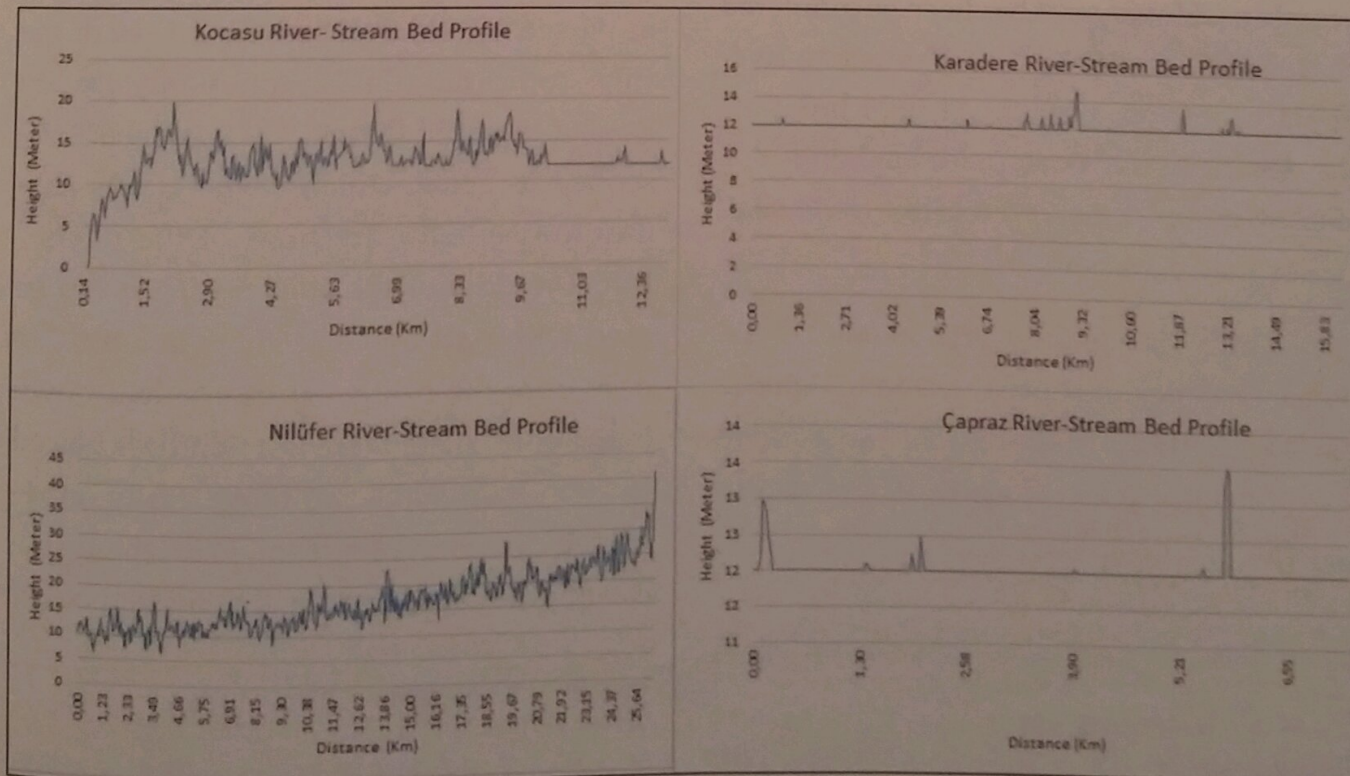

fig. 8

of Rhyndacus River have 40 m width (fig. 8). When changeable situations of river beds are taking into consideration in thousands of years, Rhyndacus River and its springs have the same profiles even in today (figs. 9-10). For this reason it has been spotted that on Rhyndacus River many water vehicles are used and it has 40m width from place to place.

Among the archeological evidences about ship types in antiquity on Rhyndacus River, *aphlaston*²⁶ (fig. 7) -adornment ship figurative- on Apollonia ad Rhyndacum coins, draws attention. The adornment which was used in warships in Greek and Roman periods, was replaced its place on coins to show symbol of victory and power after glorious wars.²⁷ One can understand from these descriptions seen on Apollonia ad Rhyndacum coins, the city had its own warships. However it has been encountered that *aphlaston* was also used in some river boats in ancient times.²⁸ At the same time the description of boat, placed in hands of a River God on coins, resembles a trade boat, rather than a warship.

There is neither archeological evidence nor ancient sources found in Apollonia ad Rhyndacum that could prove there was a fleet or a naval army. These datum

are other supportive elements of our thesis.

The type of the boats on the description of a boat on coins cannot be understood. However it can be interpreted from historical sources and events. A.D. 257/8, Goths, coming from Black Sea, attacked Bithynia. While they were heading to Cyzicus to attack, the flood happened in Rhyndacus and this forced them to turn back, they attacked Nicaea and Nicomedia and looted them.²⁹

From this information, there was no bridge at that time which has been used to pass through Rhyndacus River by Goths. In this occasions A.D. 257/8, sailboats and merchant ships were used easily on the River. However in present day, it can be observed that there is a bridge, which is devoted to Constantine the Great (fig. 11). The bridge built after A.D. 257/8,³⁰ can merely be passed by oared ships without sail or the ships-codicarias (fig. 12) commonly used in Roman Imperial Period. Codicarias are described as boats, which have various abilities to use both directions of the rivers.³¹ In the middle of the ship, which it can be used with oars and sail, there is a post, to pass from the bridges it can be laid down to the bow. Also, there is a windlass placed in stern that enables to move easily on reversed direction of stream. With these special abilities, it is obvious that these types of

26 Aphlaston is a bird like figure placed on stern part of a boat. It is believed that this figure has protector abilities and has been used from 2nd century B.C. It was commonly used on warships in Greek and Roman periods. For detailed information see also: Casson, 1971: 86, ps.49, 147; Wachsmann, 2009: 29-194.

27 Harl, 1996: 29; Çakır et al., 2012: 74.

28 Lawson, 2004: 144; Wachsmann, 2009: 178-179, figs. 8.26; 197, figs. 12.4.

29 Vassius, 1814: 20; Hasluck, 1910: 78.

30 Hasluck, 1910: 78.

31 Casson, 1965: 32-39; 2002: 138, 145-146, figs. 94, 96-97; Aldrete, 2004: 199-200, figs. 12.4; Friedman, 2011: 138 et al.

fig. 9

fig 10

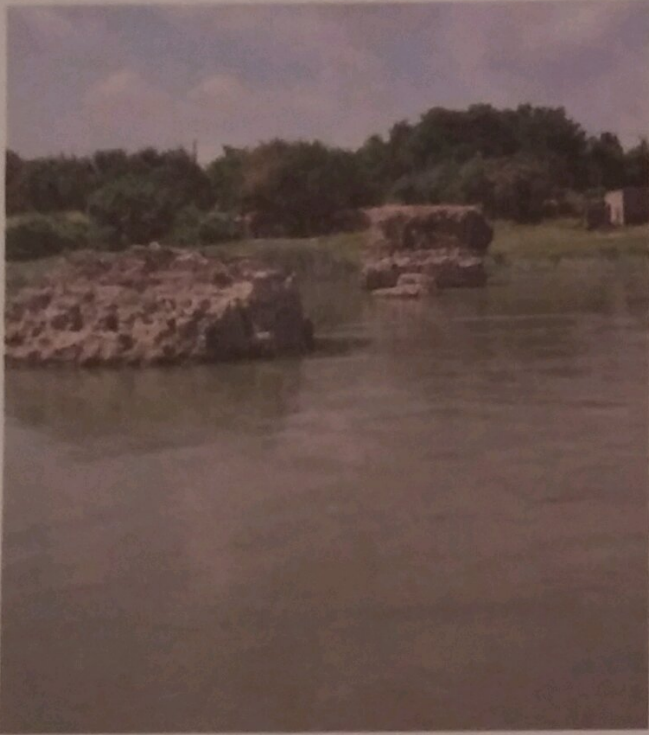

fig. 11

ships enable greater conveniences for both sub-section of bridges and the places where current is high.

Although there is no evidence about these types of ships in archeological excavations, the city coins is an indirect symbol of transportation used in Rhyndacus River. Again, in the city coins, there is a helical description under Rhyndacus -lays lengthwise- resembles a *kline*.

Although it is thought from under Rhyndacus's left elbow, there is a water flowing bowl, the helical description placed in Rhyndacus's hand should be a water vehicle, thus, water leaking from bowl directly flows into the underside of helical description under Rhyndacus.

When looked carefully to a coin, the joints of rope in mentioned description are

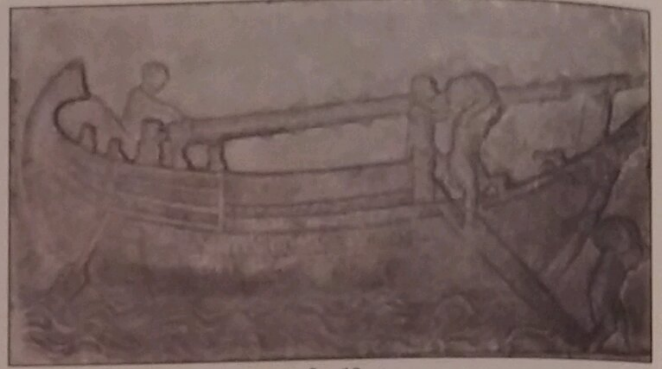

fig. 12

linked with raft lumber. For this reason it is thought on coin visuals that other ships and rafts were also used in ship building.

Thus the description of ship on Rhyndacus coin used in transportation and shipping has immense similarities with the ship in Akkadian language "*kalakku*" in Anami language "*kalak*"³² used on rivers. It is a kind of raft and is called "*kelek*"³³ (figs. 13-14) in Anatolia. This simple raft type was used and is used in Mesopotamian and Anatolian cities from Ancient times to present day.³⁴

Commercial Products and Transactions

Rhyndacus River used in trade and transportation and it can be shown in some products claimed as found in Dorak Ancient City placed in the south of Apollonian

32 Bass, 1995: 1421 et al.; Streck, 2006: 129.

33 In Ottoman Empire ships used on river and lake transportation are called Tombaz\Tonbaz (Yaşayanlar, 2015: 170 ps. 38). In Ottoman archives, there are so many ships in this type and are used efficiently (Yaşayanlar, 2015: 170).

34 Postgate, 1992: 178 et al.; Casson, 2002: 3, fig. 2; McIntosh, 2005: 140; Streck, 2006: 129-130; Duymuş Florioti, 2012: 148; Doru, 2013: 160-167; Taş, 2015: 413-428.

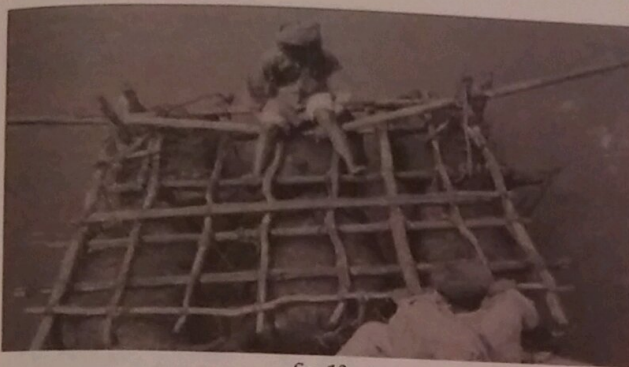

fig. 13

Lake.³⁵ Amber arrived from Baltic and ivory imported from Egypt in 2.300 B.C., have exotic value among commercial products.³⁶ In ancient times when land transportation is thought to be full of dangerous events, shipping is the fastest and the trustworthiest and these products are delivered to the city on Rhyndacus River easily.

The first datum about commercial activities and products on Rhyndacus River come from an ancient writer Theophrastos lived in 350-287 B.C. In his work "The History of Plants" (*De Historia Plantarum*) he describes trees are breed and used in ship building in Asia Minor, Cilicia, Sinope, Amisos, not abundant in Mysia Olympus (Uludağ) and Mount Ida (*HP* 5.1.5).

In ship building the trees especially pines and firs that can be found easily and their shapes are flat and thick, are the most favorable ones according to Theophras-

fig. 14

tos (*HP* 5.1.5). Besides this he makes some quality distinctions regarding regions. First ranks for carpenters in Hellas, the smooth flat-grained resin trees imported from Macedonia are the best ones. In second rank, the trees coming from Pontus, in third rank from Rhyndacus (*HP* 5.2).³⁷ He also mentions bay trees, myrtle trees that are abundant in Olympus Mountain (*HP* 4.5.3). Pliny the Elder gives similar expressions, he adds Mithridates VI and his nation make this tree planting as a ritual, because of religious beliefs in Pontus and Pantikapaion, planting is made with great ambition (*NH* 16.137). These growing trees are also used in exportation and take their places in Propontis's luxury exportation components (*HP* 4.5.3).³⁸ From this information the trees grown in Olympus with Rhyndacus River are sent to Propontis.

Inadequacy of archeological excavations in the region, limit our knowledge about river and transportations. Although from Byzantium Period only place names and political events are available, commercial products and knowledge about the riv-

³⁵ In Dorak ancient city two chest tombs belong to two kings with findings inside, and two pithos of servants were found and published by James Mellaart (Mellaart, 1959: 754-757). However the information of tombs and their findings are the only drawings of Mellaart. It is a suspicious situation that only Mellaart found tombs and had no eye witnesses and there were not any special collections in any museums. The publications and hypotheses which are given are attributed Mellaart's statements.

³⁶ Mellaart, 1971: 351-405.

³⁷ Hannestad, 2007: 93.

³⁸ Hannestad, 2007: 97.

er are not reachable yet.³⁹ However in Ottoman Empire on Rhyndacus River such products like bull pine, larch, Turkish pine, oak tree, horn beam, linden tree, thorn apple, juniper, plane tree, white alder, silver poplar, ash tree, elm tree, fir tree, white willow trees are used in various market purposes. In Ottoman Empire among marketed products like crawfish, caviar, melon, watermelon, vinegar and several fish can be seen as examples in committed surveys.⁴⁰

The last knowledge about the trade on Rhyndacus River comes from Charles Texier. In his work- *Asia Minor*, written in 19th century- he explains some trees grown in Mysia Olympos and snow are shipped to Istanbul on Rhyndacus River.⁴¹ Texier, one of the parts of his memories reaching to Lake Apollonia from Propontis with French boat, explains from place to place river is shallow and sometimes they use man power to pull the boat from the coast. Texier also mentions some direction signs which show the dangerous places or places should be gone on the River.⁴² He further maintains that on river there is a village called harbor and in there, office takes toll. This explanations- direction signs and harbor office- show that even in 19th century Rhyndacus River was being used actively.

Conclusion

It has been understood from archeological evidences and historical records that Rhyndacus River was used in transportation and trade from Archaic Age till 19th century. However, there are no specific sources about shipping vehicles used in River and almost no records about shipyards and ships. Until the late periods of Ottoman Empire⁴³ and in mid 20th century in parallel to advancing technology, the variety of transportation vehicles lose their importance on Rhyndacus River. There are no detailed archeological excavations ongoing in both coastal side of the river and the city Apollonia ad Rhyndacum.

The committed surveys on the river are only surface detections. Of course, the excavations and findings, which will be done in the future, will show great deal of evidences about the river, transportation vehicles and the city itself.

³⁹ Yaşayanlar, 2015: 165.

⁴⁰ Yaşayanlar, 2015: 169-180.

⁴¹ Texier, 2002: 140, 233.

⁴² Texier, 2002: 240-243.

⁴³ Robert, 1980: 52.

BIBLIOGRAPHY

- Aksoy-Özsoy, 2011 E. Aksoy-G. Özsoy, "Investigation of Multi-Temporal Land Use/Cover and Shoreline Changes of the Uluabat Lake Ramsar Site Using RS and GIS", International Conference on Sustainable Land Use and Management, 10-13 June 2002, Çanakkale, Proceedings Book, 318-325.
- Akurgal, 1998 E. Akurgal, Anadolu Uygarlıkları, Net Turistik Yayınları, İstanbul.
- Aldrete, 2004 G. S. Aldrete, Daily Life in the Roman City Rome, Pompeii and Ostia, Greenwood Press, London.
- Aktüre, 1996 S. Aktüre, Anadolu'da Bronz Çağı Kentleri, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul.
- Arslan, 2007 M. Arslan, Mithridates VI Eupator, Roma'nın Büyük Düşmanı, Odin Yayıncılık, İstanbul.
- Bass, 1972 G. F. Bass, "The Earliest Seafarers in The Mediterranean and The Near East", A History of Seafaring Based on Underwater Archaeology, (ed.) George Frederich Bass, London, 1-35.
- Bass, 1995 G. F. Bass, "Sea and River Craft in the Ancient Near East", Civilizations of the Ancient Near East, Vol. III, (ed.) Jack Sasson John, Beckman Gary, Karen Sydney Jack, Carles Scribner's Sons, New York, 1421-1432.
- Bilir, 2006 A. Bilir, Ostia Limanı, (Unpublished Master Thesis, Selcuk University, Social Sciences Institute), Konya.
- Blackman, 1982a D. J. Blackman, "Ancient Harbours in The Mediterranean Part 1", IJNA, Vol. 11.2: 79-104.
- Blackman, 1982b D. J. Blackman, "Ancient Harbours in The Mediterranean Part 2", IJNA, Vol. 11.3: 185-221.
- Bonnefoy, 2000 Y. Bonnefoy, Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü, (A-K), Cilt 1, (Çev. Levent Yılmaz), Dost Kitapevi Yayınları, Ankara.
- Burrell, 2004 B. Burrell, Neokoroi Greek Cities and Roman Emperors, Leiden-Boston, Brill.

- Carradice-Price, 2001 I. Carradice-M. Price, *Hellen Dünyasında Sikke*, (Çev. Oğuz Tekin), Homer Kitabevi, İstanbul.
- Casson, 1965 L. Casson, "Harbour and River Boats of Ancient Rome" *The Journal of Roman Studies*, Vol. 55, 1/2: 31-39.
- Casson, 1971 L. Casson, *Ships and Seamanship in the Ancient World*, New Jersey.
- Casson, 2002 L. Casson, *Antik Çağda Denizcilik ve Gemiler*, (Çev. Gürkan Ergin), Homer Yayınları, İstanbul.
- Çakır et al., 2012 E. Çakır, N. Tatar; F. Erdoğan, "Marcus Antonius ve Lejyoner Denarii", *International Journal of History*, Vol. 4/2: 53-93.
- Doru, 2013 A. Doru, "Diyarbakır ve Eğil-Dicle İlçelerinde Kelek Taşımacılığı", (ed.), Yusuf Kenan Haspolat, *Tüm Yönleriyle Diyarbakır Dicle İlçesi ve Turizm*, Uzman Matbaacılık ve Ciltleme Yayınları, İstanbul, 160-167.
- Duymuş Florioti, 2012 H. H. Duymuş Florioti, "M.Ö. I. Binyıl'da Mezopotamya'da Nehir Ulaşımı: Asur Örneği Mesopotamia River Transportation in the First Millennium B.C.: The Assyrian Case", *International Journal of History*, Vol. 4 /4: 147-159.
- Ekmen, 2015 H. Ekmen, "Filolojik ve Arkeolojik Verilere Göre Anadolu'da M.Ö. II. Binde İletişim ve Ulaşım Aracı Olarak Nehirlerin Önemi", (ed.) Adnan Baysal, *İletişim Ağları ve Sosyal Organizasyon*, Tematik Arkeoloji Serisi (TAS), Ege Yayınları, İstanbul, 47-66.
- Erhat, 2002 A. Erhat, *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Friedman, 2011 Z. Friedman, *Ship Iconography in Mosaics: An Aid to Understanding Ancient Ships and Their Construction*, 2202 BAR International Series, London.
- Ganschow, 1994 T. Ganschow, "Rhyndakos", *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae*, Vol. 7, 638-639.
- Greaves, 2007 A. Greaves, "Milesians in the Black Sea: Trade, Settlement and Religion", (eds.) Gabrielsen, Vincent and Lund, *John The Black Sea in Antiquity: Regional and Interregional Economic Exchanges*, Aarhus University Press, 9-22.

- Gülüm-Akgün, 2011 K. Gülüm-A. Akgün, "Simav Çayı Aşağı Çığırında (Çaygören Baraj Çıkışı İle Kepsut Boğazı Arasında) Su Kirlenmesi Sorunu ve Çözüm Önerileri", e-Journal of New World Sciences Academy, Vol. 6/2: 31-42.
- Gündüz, 2015 S. Gündüz, The Ancient South Marmara Harbors, (Unpublished PhD. Dissertation, Hamburg University, Social Sciences Institute). Aarhus Universitetsforlag.
- Hannestad, 2007 L. Hannestad, "The Black Sea in Antiquity, Regional and Interregional Economic Exchanges", (eds.) Vincent Gabrielsen and John Lund, Black Sea Studies, Vol. 6, Aarhus, Aarhus Universitetsforlag, 85-100.
- Harl, 1996 K. W. Harl, Coinage in The Roman Economy, 300 B.C. to A.D. 700, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London.
- Hasluck, 1905/06 F. William Hasluck, "A Roman Bridge on the Aesepus", The Annual of the British School at Athens, Vol. 12, 184-189.
- Hasluck, 1910 F. William Hasluck, Cyzicus, Cambridge University Press, London.
- Herodot, 2004 Herodot, Herodot Tarihi, (Çev. Müntekim Ökmen), İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Hesiodos, 2012 Hesiodos, İşler Günler Tanrıların Doğuşu, (Çev. Furkan Akderin), Say Yayınları, İstanbul.
- Homeros, 1988 Homeros, İlyada (Çev. Azra Erhat ve A. Kadir), Can Yayınları, İstanbul.
- Höckmann, 2006 O. Höckmann, "M.Ö. 2. Binde Doğu Akdeniz'de Gemi Yolculuğu", Ulu-
burun Gemisi 3000 Yıl Önce Dünya Ticareti, (ed.) Ünsal Yalçın, Cemal
Pulak ve Rainer Slotta, Ege Yayınları, İstanbul, 311-326.
- Karahan-
Dikbaş, 1999 H. Karahan-F. Dikbaş, "Ulubat Gölü'nün Hidrolojik ve Hidrodinamik
Özelliklerinin Matematik Model Yardımıyla İncelenmesi", Türkiye İn-
şaat Mühendisliği XV. Teknik Kongresi, 24-26 Kasım 1999, Ankara, 751-
763.
- Lawson, 2004 R. M. Lawson, Science in the Ancien World, Abc-Clio Press, California.
- Magie, 1950 D. Magie, Roman Rule in Asia Minor to the End of the Third Century
After Christ, Vol. 1-2, Princeton University Press, Princeton.

- Mater et al., 2003 B. Mater, H. Turoğlu, M. Uludağ, İ. Cürebal, C. Yıldırım, "Uluabat - Manyas Gölleri ve Yakın Çevresinin Jeomorfolojik Gelişim Modellemesi", Türkiye Kuvatıneri Çalıştayı IV, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü, 29-30 Mayıs 2003, İstanbul, 181-186.
- Mcintosh, 2005 J. R. Mcintosh, *Ancient Mesopotamia New Perspectives*, Abc-Clio Press, California.
- Mellart, 1959 J. Mellart, "The Royal Treasure of Dorak", *Illustrated London News*, Vol. 28: 754-757.
- Mellaart, 1971 J. Mellart, "Anatolia c. 4000-2300 B.C.", *The Cambridge Ancient History*, Vol. 1.2: 363-416.
- Melville Jones, 1986 J. Melville Jones, *Dictionary of Greek Coins*, London.
- Neumann, 1969 G. Neumann, "Mysia", *Der Kleine Pauly* 3: 1530-1533.
- Parla, 2013 C. Parla, *Sanat Tarihi*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.
- Pausanias, 1918 Pausanias, *Periegesis tes Hellados* (Description of Greece), Vol. 1-4, (ed.) William Henry Samuel Jones, London.
- Pliny, 2015 Pliny the Elder, *The Natural History* (eds.) John Bostock et al., Perseus Digital Library.
- Plutarch, 1914 P. Lucullus, (ed.), Bernadotte Perrin, Cambridge University Press, London.
- Postgate, 1992 J. N. Postgate, *Early Mesopotamia Society and Economy at the Dawn of History*, Taylor&Francis, London.
- Robert, 1981 L. Robert, "Fleuves et cultes d'Aizanoi", *Documents d'Asie Mineure*, BCH, Vol. 105: 331-360.
- Sencan Altınoluk, 2005 Z. Sencan Altınoluk, *Sikkeler ışığında Küçük Asya'da Irmak Tanrıları*. (Unpublished PhD. Dissertation, İstanbul University, Social Sciences Institute), İstanbul.
- Sevin, 2001 V. Sevin, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

- Shaw, 1972 W. J. Shaw, "Greek and Roman Harbourworks", A History of Seafaring Based on Underwater Archaeology, New York, 87-112.
- Smith, 1854 W. Smith, Dictionary of Greek and Roman Geography, Little, Brown & Co., Boston.
- Strabon, 2000 Strabon, Antik Anadolu Coğrafyası, (Geographika: XII-XIII-XIV), (Çev. Adnan Pekman), Arkeoloji Sanat Yayınları, İstanbul.
- Streck, 2006 M. P. Streck, "Travels in the Ancient Near East", Kaskal Rivista di storia, ambienti e culture del Vicino Oriente Antico, Vol. 3: 127-136.
- Taş, 2015 K. Z. Taş, "Osmanlı'nın Son Döneminde Fırat ve Dicle Nehirlerinde Kelek İle Ulaşım", Uluslararası Osmanlı Devleti'nde Nehirler ve Göller Sempozyumu, 2-3 Mayıs 2013, (Haz. Şakir Batmaz, Özen Tok), Cilt 1, Not Yayınları, Kayseri, 413-428.
- Texier, 2002 C. Texier, Küçük Asya-Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi, (Çev. Ali Suat), Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara.
- Theophrastus, 1916 Theophrastus, Theophrastus: Enquiry into Plants Vol. 1, Book I-V, (Transl.) Arthur Hort, Loeb Classical Library, G.P. Putnam's Sons, New York.
- Turoğlu-Cürebal, 2005 H. Turoğlu-İ. Cürebal, "Karaburun (İstanbul) ve Uluabat (Bursa) Yalıtaşları (Karaburun (İstanbul) and Uluabat (Bursa) Beachrocks)", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Coğrafya Dergisi, Sayı 13: 57-66.
- Oppenheim, 1954 L. Oppenheim, "The Sea-Fearing Marcents of Ur" Journal of American Oriental Society, Vol. 74: 6-17.
- Ökse, 2005 A. T. Ökse, "Kızılırmak ve Fırat Havzalarını Birbirine Bağlayan Eski Kervan Yolları", Bilig, Ahmet Yesevi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 34: 15-32.
- Uzunçarşılı, 2003 İ. H. Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi I. Cilt: Anadolu Selçukluları ve Anadolu Beylikleri Hakkında bir Mukaddime ile Osmanlı Devleti'nin Kuruluşundan İstanbul'un Fethine Kadar, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

- Vassius, 1814 G. J. Vassius, *The History of Count Zosimus Sometime Advocate Chancellor of the Roman Empire*, Book 1, London.
- Wachsmann, 2009 S. Wachsmann, *Seagoing Ships & Seamanship in the Bronze Age Levant*, Texas A&M University Press.
- Yaşayanlar, 2015 İ. Yaşayanlar, "Bursanın Yanı Başında Bir Zenginlik Kaynağı: Uluabat (Apolyont) Gölü", *Uluslararası Osmanlı Devleti'nde Nehirler ve Göller Sempozyumu*, 2-3 Mayıs 2013, Kayseri, (Haz. Şakir Batmaz, Özen Tok), Cilt 1, Not Yayınları, Kayseri, 163-183.

LIST OF FIGURES

- Figure 1:** Ancient City of Apollonia ad Rhyndacum and Place of Rhyndacus River.
- Figure 2:** The Map of Rhyndacus River and Branches.
- Figure 3:** The Topographical Map of the Survey Area.
- Figure 4:** The Satellite Image Showing the Survey Area.
- Figure 5:** Bronze Coin of Marcus Aurelius from Apollonia ad Rhyndacum.
- Figure 6:** Bronze Coin of Marcus Aurelius from Apollonia ad Rhyndacum.
- Figure 7:** Bronze Coin of Antoninus Pius from Apollonia ad Rhyndacum.
- Figure 8:** The Topographical Map of the Survey Area.
- Figure 9:** The Bed Profiles of the Supporting Rivers/Creeks to the Rhyndacus River.
- Figure 10:** 3D Map of the Survey Area.
- Figure 11:** The View from Constantine Bridge (Photo. Mustafa Şahin-Serkan Gündüz).
- Figure 12:** A Codicaria Relief from Salerno Cathedral (Lionel Casson, 1965).
- Figure 13:** An Example of the Kelek Used in Dicle River (Photo. Aygül Doru, 2013).
- Figure 14:** An Example of the Kelek Used in Dicle River (Photo. Lehmann Haupt, *Armenien einst und jetzt*, Berlin 1910).

CATALOG

Reference	H. von Fritze, Die antiken Münzen Mysiens, Berlin 1913, 246-7.
Region	Mysia
City	Apollonia ad Rhyndacum
Obverse	Bare-headed bust of Marcus Aurelius 161-169 AD wearing cuirass and paludamentum. Head right. AV K M AVP(H) ANTΩNEINOC.
Reverse	ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ ΠΥΝΔΑΚΟC River-god Rhyndakos reclining left, resting arm on stern, resting on hydria.
Metal	AE
Average diameter	34 mm.
Average weight	22.44 g.

Reference	H. von Fritze, Die antiken Münzen Mysiens, Berlin 1913, 235-6.
Region	Mysia
City	Apollonia ad Rhyndacum
Obverse	Laureate head of Antoninus Pius, facing right. AVT (A) ANTΩNEINOC.
Reverse	River-god Rhyndakos reclining left, resting arm on stern, resting on hydria. ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ
Metal	AE
Average diameter	21 mm.
Average weight	6.09 g.

Reference	H. von Fritze, Die antiken Münzen Mysiens, Berlin 1913, 435
Region	Mysia
City	Apollonia ad Rhyndacum
Obverse	Bare head of Marcus Aurelius [OY]HPOC KAICAP
Reverse	Genius standing, facing head left, holding rudder and cornucopia. ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ
Metal	AE
Average diameter	24 mm.
Average weight	8.61 g.